

Izhaja:
vsako sredo zjutraj
in petek zjutraj.
Stane za celo leto 15 L.
» pol leta 8 »
» četrta leta 4 »
Za inozemstvo celo
leto lir 40.
Na naročila brez do-
poslane naročnine se
ne moremo ozirati.
Odgovorni urednik:
Polde Kemperte.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 21

V Gorici, v sredo 17. marca 1926

Leto IX.

Nefrankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglasi se
računajo po dogovoru
in se plačajo v naprej.
List izdaja konsorcij
»GORIŠKE STRAŽE«.
Tisk Zadrugne tiskarne
v Gorici, Riva Piazzuta
štev. 18.
Uprava in uredništvo:
ulica Mameli štev. 5,
— (prej Scuole). —
Telef. int. štev. 308.

„Pogled v nedolžno oko“.

Edinjaši so postali v zadnjem času silno pobožni. Pripogibajo se globoko pred krščanskimi načeli, češ da jih smatrajo »za bisere«. Od spoštovanja sklanjajo svoje resne glave do zelene trave ter mislo in pridno vzdihujejo. Oh, kako lepo jih je poslušati, ko govore o krščanstvu in Cerkvi! Roke sklepaajo spodobno na prsi, oči pa zavijajo v višave, da se skrrije zenica in vidiš le nekaj belega. Ob takih prilikah šele razumeš lepoto Gregorčičeve pesmi: »Pogled v nedolžno oko«. Zares neizrekljivo in presunljivo mora biti njihovo versko ganotje v teh pmladanskih dneh, ko poganjajo zvonce, vijolice in prve trobentice.

Njihovo sveto navdušenje za krščansko vero je tako viharno, da bodo na prihodnjem občnem zboru prav gotovo sklenili, da mora vsak njihov pristaš nositi škapulir ali vsaj svetinjico. Prva večja pošiljatev je menda že na potu.

Vse to bi bilo krasno in jako vzpodbudno, če bi njihovemu krščanskemu vozu ne manjkalo oje.

Res, vzvišena in lepa so krščanska načela, polna življenja in pravice, — pravijo — toda Bog ne daje, da bi jih uporabljali v javnem življenju. Skrivati jih moramo v zadnjem kotičku srca, zaklepati med štiri stene, govoriti o njih otrokom, deklicam, družini, ogrevati zanje ženske v cerkvi, a bil bi naravnost zločin, ko bi se borili za načela krščanske pravičnosti v javnosti, čeprav se vrše tu najbolj nekrščanske krivice posameznikom in ljudstvu, čeprav se tu stanovi in narodi prav nekrščansko tlačijo, zatirajo in izmoggavajo in bi danes ravno tu morala v prvi vrsti zmagati načela krščanske pravičnosti.

Ko stopajo edinjaši iz družine v politiko in njene borbe, pofegnejo iz žepa ključe in zaklenejo »vzvišena krščanska načela« v omaro. Njihovo krščanstvo je kakor domače copate, ki jih spodoben člo-

vek, kadar gre na cesto, sezuje in dene pod posteljo.

Kakšna načela naj pa vladajo v javnem, zlasti političnem življenju? Naj nam edinjaši, ki so pustili »vzvišeno krščanstvo« pod posteljo, le povejo, kaj mislijo postaviti na njegovo mesto, ko stopijo v javnost! Če staviš edinjašem tako prašanje, so strašno užaljeni. Zastane jim sapa, potem pa protestirajo, da je to očiten razkol, da je pač treba delati »za narod« in s tem je njihove modrosti konec.

Bog obvari jih vprašati, po katerih načelih je treba delati za narod. V politiki so načela lahko taka in taka, bela in črna rdeča in zelena, prava zmešnjava brez smernic, kar je ravno bistvo političnega liberalizma.

»Krščanstvo so biseri« — je napisala »Edinost« — »ki jih ni treba vlačiti po svinjakih posvetnega rovarjenja in življenja.« Dobro! Tisti, ki imenujejo javno, bodisi politično ali drugo delo s tako lepim imenom, so brezdvomno prepričani, da je njih javno delovanje res tega imena vredno, in tu se ločimo.

Mi ne vlačimo vere v blato, gnoj in svinjake, ampak hočemo, da v javnem življenju, pa naj se imenuje politično ali drugače, ne bo ne blata ne gnoja in ne svinjakov.

Edinjaši pravijo, da naj uporabljamo in širimo ideje krščanstva povsod, pošiljajo nas celo na božja pota in med redovnike, samo politiko, ki jo imenujejo blato, gnoj in svinjak — hočejo zase.

Tako politiko jim radi prepuščamo, a mi bomo vodili politiko tudi v bodoče po svoji vesti in se borili za svoja načela v vsem javnem življenju, v gospodarstvu ravnotako kakor v politiki. Nečloveško izkoriščanje človeka po človeku, nekrščansko zatiranje stanov, držav in ljudstev, ne bo nehalo namreč nikdar, ako ne bodo načela krščanske pravičnosti zavladata ne samo med štirimi stenami družine, temveč tudi v državi in v odnošjih med narodi.

Kaj se godi po svetu?

Zborovanja v Ženevi postajajo že dolgočasna. Odkar so vodilni politiki v Ženevi, se ni pripetil v drugih državah noben politični dogodek, ki bi bil večje važnosti. Pa tudi ob bregovih lepega ženevskega jezera si ministri ne dajo Bog ve kaj opravkov. Poročevalci pripovedujejo, da si ministri ogledujejo z avtomobili divno ženevsko okolico in vabijo drug drugega lepo v goste. Uredniki vseh listov v Evropi pa čakajo potrpežljivo pri brzovjavah kdaj pribribrno brzovjavka, da so se v Ženevi vendar le enkrat zmešili, kdo bo vstopil v odbor Društva narodov. Toda nič in zopet nič!

Diplomatsko mešetarijenje.

Naši bravci gotovo že vedo, da je nastal v Društvu narodov spor, ker Nemci nočejo priznati poljskih zahtev. Grof Skrzyński, poljski zunanji minister, je namreč prinesel iz Varšave naročilo, da mora doseči od veselih, da sprejmejo tudi Poljsko med stalne članice društva. Nemci pa ne in ne! Anglež jih tiho podpira. Odločno se je pa izjavil švedski zunanji minister Unden proti poljskim zahtevam. Zdaj ne vedo v Ženevi ne kako ne kaj. Bri-

and in Chamberlain pregovarjata Undena, naj vendar odjenja. Pa ni pomagalo. Nato so začeli obiski v hotelu Palace, raz katerega plapola nemška trobojnica. Nemška odposlanca Luther in Stresemann se pa nista kar nič udala. Na vse to so se obrnili na Japonca grofa Ishija, ki predseduje zborovanjem, naj on sprejme vlogo mešetarja in zbliža Poljake in Nemce. Vozel se je pa še bolj zategnil, ko se je naenkrat brazilski zastopnik Mello Franco spomnil, da bo on glasoval pa proti vstopu Nemčije v društvo, če ne dajo tudi Braziliji stalnega mesta v glavnem odboru. Braziljski zastopnik je še izjavil, da se smatra Brazilija za zastopnico vseh južnoameriških republik. Toda še naslednji dan se je kakih deset držav iz južne in srednje Amerike izjavilo proti tej trditvi.

Novi predlogi.

Toda zmed še ni dovolj. Nena doma se je razširila novica, da je Švedska odložila svoje mesto v Društvu narodov. Žrtvovala je svoje koristi v prid splošnosti; zato, da lahko stopi Poljska na njeno mesto in da se odmota zapleteni

vozel. Nekateri časopisi poročajo, da bo isto kot Unden storil tudi Beneš. Ta novi predlog pa ni bil nič kaj prijazen sprejet pri Nemcih. Njih nacionalistično časopisje že odločno zahteva, naj se nemški zastopniki kar domov odpeljejo. Vidi se, da je to obotavljanje v Ženevi močna voda na njih mlin. Naj odločnejši in jasen je pa predlog, naj Društvo narodov to mešetarjenje za sedeže odloži na jesen. Do tedaj naj pa vsaka država zase doma skuha svojo kašo. V Ženevo naj pa pride brez »pogrehtih riht«. To se pa pri današnjih politikih ne bo zgodilo tako zlepa. V Ženevi javno »delajo za mir«, pod mizo pa tišče tajna navodila, kakšen naj bo novi mir.

Dobri zavezniki.

Vse te diplomatske spletke po Ženevi morajo imeti svoje posebno ozadje. To metanje s Poljsko sem ter tja izgleda že malce čudno. Znano je, da hodi Poljska že ves čas po vojni po kostanj v žerjavico za Francoze. Francija si je znala pridobiti Poljake proti Nemcem in proti Rusom. Zato se zdi popolnoma na mestu, da podpira poljske zahteve v društvu. Toda to bo le bolj na videz.

Do danes imajo prvo in zadnjo besedo v Društvu narodov velike države Anglija, Francozi, Belgija, ki je politični privesek obeh držav, Japonci, ki jim je pravzaprav skrb za mir v Evropi deveta briga, in v zadnjem času Italija. Za večino teh držav stoji mednarodno framasonstvo, ki je doslej skrbno pazilo, da ni bila sprejeta v Društvo narodov kot stalna članica nobena katoliška država. Naenkrat se pa zmisli Poljska in zaprosi za vstop. Francoski svobodomislci so bili kajpak v zadregi, kako naj pomagajo svoji katoliški »zaveznici«. Zato je bila potrebna vladna kriza na Francoskem. Briand se je napram Poljakom potem lahko izgovarjal, da jim ni mogel pomagati, ker je imel doma s svojimi poslanci hude težave.

Taki in podobni glasovi, imajo precej resnične vsebine. Vedno bolj jasno postaja, zakaj so se z vemi štirimi branili, da bi prišel v Društvo narodov tudi zastopnik papežev, največje moralne avtoritete. Kaže, da se igra v Ženevi pred zagrinjalom ena igra, za kulisami pa drugačna. Stroške za njo pa plačuje svet vedno težje.

Gospodje, to ni prava pot!

Pod tem naslovom smo že opisali, kako je velemožni gospod komendator Garassini v Gorici agitiral, naj se vse slovensko učiteljstvo vpiše v fašistovski sindikat. Ostro je napadal Zvezo učiteljskih društev in Zvezo italijanskega katoliškega učiteljstva »Niccolo Tommaso«.

Vsem, tudi poštenim Italijanom, se je način komendatorjeve agitacije zdel od sile čuden. Zakon o fašistovskih učiteljskih sindikatih bo itak kmalu stopil v veljavo. Takrat se bo učiteljstvo pokorilo zakonu. Čemu torej že vnaprej agitacija za stvar, ki pač ne potrebuje agitacije? Menimo, da je za vse to bil le en razlog. Krajevni oblastniki delajo radi na svojo pest, brez višjih ukazov, to poudarjamo. To pa vsled svoje velikanske brige in skrbi, da bi jih v Rimu lepo pogledali in če mogoče odlikovali s kakim naslovčkom ali vsaj priznanjem, če

jih že ne bi pomaknili v višji plačilni razred. Torej, gospod komendator Garassini je skušal splezati po hrbtih slovenskega učiteljstva malo bolj navzgor. On bi se rad pred višjimi pobahal: »Gleite, koliko jih je moja beseda spreobrnila. Dajte mi majčkeno priznanje.« To zadnje bi si seveda bolj pri sebi mislil. Le ta lov za svojo lastno osebo, nikakor pa ne za stvar samo, ki pač kot zakon ne bo potrebovala nikake agitacije, je mogel dovesti omenjenega gospoda, da je tako izpadal proti slovenskemu učiteljstvu. Celo lastni njegovi tovariši so zmajevali glave nad postopanjem izobraženega komendatorja.

Po Pisentijevih sledovih.

Še bolj čudno kot to pa je nastopanje proti tistim našim učiteljem, ki se niso dali izrabiti v osebne svrhe ene osebe. Ti so rekli: »Ko bo zakon, sprejet od poslancev in podpisan s kraljevim podpisom, od nas zahteval, naj pristopimo v omenjene sindikate, bomo to storili, prej pa ni potreba.« Še manj pa je pravilno in človeško siliti učiteljstvo z grožnjami, da izgube svoj borni košček kruha ali da bodo prestavljeni v oddaljene kraje. Tako se vsaj izražajo celo nekateri okrožni ravnatelji. Povejmo le vsem tem gospodom, da je politika po naukih Petra Pisentija pri nas pokopana. Naj nikar ne bude političnih mrtvecev, ki že diše po trohnobi!

Opomin iz Vatikana.

Še nekaj. Morda pa je imel gospod ravnatelj kak migljaj od daleč, naj pretehta s svojimi govori za sindikat slovenske učitelje. Dobro. Toda vodje vladne stranke v naši pokrajini bi si pač morali za ta posel izbrati sposobnejšega človeka.

Prvič, da se ne bi tako nerodno zaletaval in svoje besede podkrepil z grožnjami in drugič, kar hočemo zdaj poudariti, da ne bi žalil s svojimi čudnimi verskimi nazori svojih poslušalcev. Službeno vatiškansko glasilo »Osservatore Romano« je moralo nastopiti proti Garassiniju, ki je na učiteljskem zborovanju trdil, da ni potrebno, da bi duhovnik poučeval krščanski nauk, češ, da to lahko stori vsak, tudi brezverec, samo da vzbudi v otroški duši neke vrste verskega čustvovanja. »Osservatore Romano« ugotavlja, da je to v popolnem nasprotju z veljavnimi vladnimi odloki. Mož, ki naj nekako pripravlja tla novemu zakonu, je potemtakem slabo opravil svojo službo. Še slabše jo pa opravljajo tisti, ki se oprizemljejo njegove suknje in groze svojim tovarišem. Menimo, da je tudi med fašisti poštenih mož, ki jim take vrste agitatorji in njih podajanci ne ugajajo.

„Zlata knjiga“.

Zelo važno! Nujno!

Zadnji čas je, da se imena družin, ki so se posvetile presv. Srcu Jezusovemu, javijo za vpis v »Zlato knjigo«, ki jo bodo lurški romarji meseca aprila prenesli v Parej Monial v svetišče presv. Srca Jezusovega. Dušni pastirji so prav lepo naprošeni, naj sporočijo izkaz posv. družin do 25. marca t. l. na naslov: Iv. Reščič, Via Torrente — Molino, Gorizia. Do sedaj je pri-glašanih samo 500 družin, mora jih pa biti najmanj tisoč. Zelo bi vstregel, kdor bi poslal za »Zlato knjigo« fotografije cerkva in kape-lic presv. Srca Jezusovega.

Krnski dogodki pred prizivnim sodiščem v Trstu.

Vsi obtoženci obsojeni, čeprav drž. pravdnik zahteva oprostitev.

Prva razprava v Gorici dne 16. nov. 1922.

»Krnski dogodki. — Slovenski mladeniči pred sodiščem. — Čast Slovencev rešena.«

V »Goriški Straži« z dne 22. nov. 1922 smo pod zgornjim naslovom med drugim poročali:

V četrtek 16. novembra se je vršila kazenska razprava proti obtožencem radi poškodbe spomenika na Krnu. Na obtožni klopi sedijo: Smrekar Anton (star 16 let), Perdih Andrej (12 let), Koren Josip (13 let); vsi trije so iz Drežnice. — Ivančič Ivan (23 let) in Bajt Venceslav (16 let) iz Kamnega. — Mikluš Josip (37 let) iz Ladrega in Sovdat Ivan (17 let) iz Smasti.

Predsedoval je sodni svetnik dr. A. Vinci, obtožbo je vodil državni pravdnik odvetnik dr. Battiggi; obtožence je pa zagovarjal odvetnik dr. Flego.

Razprava je pričela ob 9. uri zjutraj ter trajala do 10. ure zvečer.

Braniteljevi predlogi zavrnjeni.

Branitelj dr. Flego je takoj v začetku razprave postavil predlog, da naj se zavrže strokovnjaško mnenje inženirja Marcuzzija. Na drugi strani je branitelj predlagal, da naj se iz ljubezni do stvari in do resnice, ki mora biti sodniku sveta nad vse, vpoštevajo pri razpravi strokovna mnenja inženirja Pegana, inženirja Fürsta in uradne komisije, ki jo je odposlal na Krn generalni podkomisar v Gorici.

Od razzodbe v pogledu teh dveh predlogov je bil odvisen izid razprave. Iz razzodbe je pa razvidno, da se je odločil sodni dvor obsoditi obtožence. Po polurnem premišljevanju treh sodnikov je vratar javil občinstvu, da prihaja »tribunal«. Vsi navzoči v razpravni dvorani vstanejo ter čakajo, da najprej se dejo člani »tribunala«.

Predsednik dr. Vinci prečita razzodbo o braniteljevih predlogih, ki jih je, kakor je samo po sebi umevno prej napadal državni pravdnik in javlja, da je sodni dvor braniteljeve predloge zavrnil. S to razzodbo je bila dana tudi končna razzodba, ki je pomenila obsodbo petih obtožencev radi poškodbe spomenika na Krnu.

Zunanje okoliščine razprave.

V glasilu fašistov »Popolo di Trieste« je izšel poziv, ki je opozarjal fašiste, da se bo vršila 16. novembra razprava proti oskruniteljem krnskega spomenika. List je rotl fašiste, naj pazijo na goriške sodnike, ki so naklonjeni Slovanom.

Ponos slovenskih obtožencev.

Občudovati moramo odločnost in nevstrašenost naših fantov in med njimi najmlajšega, Perdiha. S samozavestjo, ki jo more imeti samo oni, ki ve, da je nedolžen, so trdili štirikrat in petkrat isto. Tako n. pr. je odgovoril Sovdat na vprašanje predsednikovo, ali je bil na Krnu ter ali je kriv? »Nisem, nisem in nisem. Ako bi v resnici mi povzročili poškodbo na Krnu, potem bi ne bili tukaj.« Na vprašanje predsednikovo ali so obtoženci vedeli, da je spomenik na Krnu, so vsi obtoženci odgovorili: »Vedeli smo, da je bila veselica na Krnu 16. junija, nismo se pa brigali, zakaj je bila veselica in nismo vedeli, da je bil postavljen spomenik.« Na vprašanje predsednikovo nasproti Ivančiču in Bajtu, zakaj sta se bala pred vojaki, ter zakaj sta se skrivala, sta odgovorila: »Radi tega, ker so naju vojaki iskali in ker je eden izmed njih na naju pomeril s puško!« Isto vprašanje je predsednik postavil tudi priči Golji Rudolfu, na katero je dobil isti odgovor.

Vriskanje.

Posebno znamenito je tudi predsednikovo vprašanje, ki ga je postavil na Sovdata: »Zakaj ste pa vriskali, ko ste se vračali iz planine?« Slovenski pastir mu je odgovoril: »Mi pastirji na planinah vedno vriskamo!« »Ah tako, jaz pa mislim, da ste vriskali radi tega, ker se Vam je Vaš naklep posrečil!«

Zasliševanje prič.

Zaslišanih je bilo 10 prič in izjave nekaterih prič, ki so bile podane pri preiskovalnem sodniku, so bile prečitane. Izjave prič so bile v celoti, kakor je posebno dobro izrazil branitelj dr. Flego samo mnenja. Vse izjave prič italijanske narodnosti, ki so bile podane proti slovenskim fantom, niso doprinesle niti najmanjšega dokaza. Predvsem niso mogle izpričati, da sta bila Mikluš in Sovdat, ki sta najhujše obsojena, sploh na Krnu. Na vprašanje predsednikovo: »Ali mislite, da je poškodbo spomenika povzročila strela ali pa človeška roka ter ali poznate znake, ki jih povzroči strela n. pr. na kamnu?« so priče italijanske narodnosti, ki so bile razven enega sami častniki in orožniki, odgovorile: »Bili smo na alpski fronti. Poznamo znake. Toda v tem konkretnem slučaju je popolnoma izključeno, da bi bila škoda povzročena po streli. Saj se na plošči poznajo udarci štanje ali pa kladiva.« Predsednik je bil s temi izjavami zadovoljen.

Beseda državnega pravdnika.

Nato je državni pravdnik odvetnik dr. Battiggi zelo lepo govoril o junaštvu italijanske vojske in o čudoviti zmagi italijanskega vojaka. Italijanskemu vojaku-junaku v spomin je postavila hvaležna domovina na lep spomenik na Krnu. Spomenik naj bi posvetil in ovekovečil svete meje velike domovine-matere. Toda minuli so samo štirje dnevi in sveto čustvo Italijana je bilo onečašeno po zločinih. Ni dvoma, da sedijo na obtožni klopi tisti, ki so povzročili poškodbo spomenika na Krnu.

Toda ravno tako je jasno, da oni niso sami zasnovali tega peklenškega načrta, marveč da so bili »nasuntani« po ljudeh, ki vedno sovražijo in hujskajo proti naši domovini. Ta del govora državnega pravdnika je bil lep, dobro sestavljen in videti je bilo, da mu prihajajo besede iz srca. Toda v nadaljnjem svojem govoru je dokazal gospod državni pravdnik, da je v njem mnogo bolj razvita govorniška stran, nego pa znanje pravnika in pred vsem sposobnost ter čut dolžnosti in odgovornosti državnega pravdnika, ki mu jo nalaga kazenski zakon, namreč: Dokazi, dokazi in dokazi. Tako je pa državni pravdnik samo lepo govoril, toda doprinesel ni niti najmanjšega dokaza za svojo trditev, da »ni dvoma, da sedijo na obtožni klopi tisti, ki so povzročili poškodbo.«

Obramba dr. Flega.

Dr. Flego govori jasno in jedrnatost: Iz vsega srca se pridružujem patrijotičnemu govoru in svetim čustvom državnega pravdnika. Vest, da je bil spomenik na Krnu poškodovan po človeški roki, je morala razburiti zdravo naravo vsakega Italijana in vso italijansko javnost. V razburjenih razmerah je bilo naravno, da je oblast našla krivce, ker jih je morala imeti in kaznovati. Toda dolžnost je zahtevala od oblasti, da bi zadevo takoj popolnoma razčistila ter da bi se dalo na podlagi kazenske razprave

svetim užaljenim čustvom popolno zadostilo. To je bila tudi moja srčna želja, kot vsakega poštenega Italijana. Danes so dnevi razburjenja za nami in mi moramo hladno ter mirno premisliti, da damo za doščenje pravici! Žal, da so bili zavrnjeni vsi moji predlogi ter da ne morem vsled tega uporabiti dejstev, ki bi jasno dokazala in nas prisilila k priznanju: Da je strela povzročila poškodbo spomenika na Krnu ali pa da do danes na podlagi kazenske razprave ne poznamo pravih krivcev. Državno pravdnništvo je bilo pozvano, da ugotovi na podlagi neizpodbitnih dejstev resnico na poškodbi spomenika na Krnu. Toda kaj je storilo to državno pravdnništvo? Zakaj ni uvedlo takoj sodne preiskave na licu mesta? Njegova edina zasluga je, da se vrši danes proces na osnovi strokovnega mnenja, ki ga je podal inženir Marcuzzi na podlagi fotografij in ne na temelju ogleda na licu mesta. Sodni dvor mora po krivdi državnega pravdnika osnovati svojo razzodbo na strokovnjaško mnenje človeka, ki ni bil niti na Krnu. Strokovna mnenja pa, ki jih je podpiral moj predlog, so bila po sodnem dvoru zavrnjena. Državno pravdnništvo oslanja svojo zahtevo po obsodbi vseh današnjih obtožencev, ki jih moram braniti z vso odločnostjo, ravno na strokovno mnenje inženirja Marcuzzija. Zame pa pomeni njegovo strokovno mnenje, častiti sodniki, toliko kot ničlo. Obramba bi morala biti sicer vesela in zadovoljna, da ni doprinesel državni pravdnik dokazov za svojo obtožbo, toda na drugi strani mora tudi izjaviti na podlagi današnjega dejstvenega stanja, da je poškodbo spomenika na Krnu povzročila strela, ali pa da ni do danes dokazano, kdo je izvršil poškodbo.

Po splošnih kritičnih pripombah preide k zagovoru posameznih obtožencev: Mikluš, Sovdat, Ivančič, Bajt niso priznali, da bi oni poškodovali spomenik na Krnu. Sveta dolžnost državnega pravdnika je bila, da bi njihovo krivdo dokazal. Toda državni pravdnik ni ničesar dokazal, ali vsaj morem absolutno trditi, da ni doprinesel državni pravdnik za svojo obtožbo proti njim za me in tudi za častiti sodni dvor zadostnih dokazov. Kako tudi? Niti tega nam ni dokazal, da se je »zločin« izvršil, kakor trdi v svoji obtožbi ravno 20. junija, ko so bili Smrekar, Perdih in Koren na Krnu? Kdo naj nam dokaže, da se je »zločin« izvršil 20. ali 21. junija, ko so bili nekateri izmed obtožencev na Krnu, in zakaj se ne bi lahko izvršil v noči 16. junija, ali pa 17., 18. in 19. junija???

Častiti sodniki! Ako se bomo ozirali na teorije, ker zame vsi »dokazi« državnega pravdnika niso drugo kot teorije, potem nisem več gotov, da ne bom tudi jaz sedel na obtožni klopi ter da ne bom eventualno (mogoče) tudi obsojen. Treba je samo, da si kupim revolver, da ga oddam v popravo ter da se dogodi na tisti ulici, po kateri jaz hodim, zločin z revolverjem, (seveda ako bi me ne poznali za mirnega Flega). Kaj drugega se je pripetilo mojim klientom? Dva sta bila na Kozljaku, (Mikuš in Sovdat) ki sta

imela slučajno pri sebi dve štangi, druga dva sta sedela na Krnu in videl ju je častnik in eden izmed nju je imel menda tudi neko železo pri sebi? Ne vemo, koliko drugih ljudi je bilo tiste dni od 16. junija dalje na Krnu, ki so imeli mogoče pri sebi štanje in podobno orodje? Pri razburjenju, ki je vladalo po Krnskem dogodku, je popolnoma verjetno, da bi bili vsi ti ljudje takrat osumljeni radi »zločina« poškodbe javnega spomenika, aretirani ter da bi danes po vsej verjetnosti sedeli na obtožni klopi. Na podlagi takšnih teorij bi mogli častiti sodniki kaznovati in zatvoriti polovico sveta.

Moja teorija pa je ta, gospodje sodniki, da je boljše, ako uteče sodni pravici 99% krivih, kakor da bi bil samo eden po nedolžnosti obsojen.

Kar se tiče drugih treh: Smrekarja, Perdiha in Korena pa moram omeniti, da je državni pravdnik na krivem, ako jih obtožuje radi žebljeva, zločina poškodbe na javnem spomeniku, ker se jim v nobenem slučaju ne more pripisovati, da so imeli namen, poškodovati spomenik. Resnica je ta! Žebliji so jim ugajali, ker so bili pozlačeni odsonno medeni, njihova svetloba jih je mikala — saj ima eden 12 drugi 13 let — zato bi jih mogel k večjemu obtožiti radi tatvine. Tatvina pa v tem slučaju tudi ne postoji, ker si niso prilastili žebljeva, marveč so jih pustili na licu mesta. Zato v tem slučaju ne more biti sploh govora o kakšnem zločinu.

Kar se tiče njihove prilastitve spominske knjige, nožiča in drugih malenkostnih predmetov je to tatvina, toda oni so v smislu kazenskega zakona prosti vsake kazni, ker so odnesli vse predmete na prejšnje mesto, predno so bili po oblasti zasledovani.

Častiti sod! Končal sem! Na Vas pa je, da pravično razzodite ter predlagam, da se vsi obtoženci popolnoma oprostijo.

Po obrambi dr. Flega, ki je radi neizpodbitne jasnosti in razumnega dokazovanja učinkovito vplivala, se je sodni dvor oddaljil v posvetovalno dvorano za sodnike.

Razzodba.

Razprava je končala ob 9. uri. Posvetovanje je trajalo 1 uro. Ob 10. uri zvečer je predsednik sodni svetnik dr. Vinci razglasil razzodbo nad Slovenci — obtoženci radi Krnskega dogodka —; obsojeni so bili:

1. Smrekar na 7 mesecev in 15 dni zapora, toda pogojno (to je kaznen se mu oprostijo, ako ne dovrši kakšnega zločina).

2. Perdih in Koren sta bila sicer tudi spoznana krivim in obsojena, toda kazen se jim je oprostila radi mladoletnosti.

3. Mikluš je bil obsojen na 1 leto, 3 mesece in 500 lir denarne kazni.

4. Sovdat na 7 mesecev in 15 dni in 300 lir denarne globe.

Ivančič in Bajt sta bila oproščena radi pomanjkanja dokazov.

Radi točnosti poročamo, da ni bil izmed obtožencev nihče do sedaj obsojen.

Branitelj vloži proti obsodbi v Gorici rekurz. V tem slučaju se bo vršila razprava v Trstu. Potem nam ostane še Rm!

Prizivna razprava v Trstu 13. marca 1926.

Vsi dokazi o streli odklonjeni.

Iz gornjega poročila je našim čitateljem jasno razviden položaj, na podlagi katerega se je vršila v soboto 13. marca pod predsedstvom svetnika Brugiani-ja prizivna razprava na sodišču v Trstu. Državno pravdnništvo je zastopal odvetnik Franchi. Izid obravnave bo globoko

razočaral slovensko javnost. Sodnika se je postavila na stališče, da so vsi dokazi o udaru strele nezadostni in nepopolni in jih ni hotela sprejeti v obzir.

Nič ni pomagalo strokovno poročilo inženirja Pegana, nič strokovno poročilo dunajskega inženirja Fürsta. Eden in drugi sta bila

GOSPODARSTVO.

Pravilnik o spuščevalnicah za biko.

Furlanska živinorejska komisija je poslala vsem županstvom in bikorejcem pravilnik k novemu zakonu o spuščevalnicah za biko, ki je stopil v veljavo z dnem 1. marca t. l. Glavne točke so sledeče:

1. Določiti krajevno porazdelitev pasem.

2. Zagotoviti normalno razmerje med biki in kravami, tako da dosežemo vsako leto višji odstotek oplojenih krav in večji dohodek od telet in od mleka. To se pravi, pomnožiti število sposobnih bikov, dokler ne bomo imeli enega plemenjaka na vsakih 150 krav v krajih s celoletno spuščevalno dobo in enega na vsakih 80 krav v krajih, v katerih traja spuščevalna doba le nekoliko mesecev.

3. Določiti primerno skočnino, da se bodo mogle vzdrževati spuščevalnice. S tem, da pomnožimo število bikov, znižamo za vsakega izmed njih število skokov in istočasno tudi dohodek bikorejca. Ker pa ostanejo nespremenjeni stroški za vzdrževanje spuščevalnic, moramo povišati skočnino za toliko, kolikor se nam zdi umestno in pravično, da bodo bikorejci primerno odškodovani za oskrbovanje spuščevalnic.

Skočnina ni določena za skok, marveč za vsako kravo; znaša 40 lir v živinorejskih okrožjih, v katerih je določena simodolska pasma in 25 lir v vseh drugih živinorejskih okrožjih. Ta skočnina se bo zvišala ali znižala, kadar bo to potrebno.

4. Urediti spuščevalnice tako, da se porazdeli delo enakomerno na vse potrjene biko. Ne zadošča, da imamo potrebno število bikov; za braniti moramo tudi, da se nekateri premalo, drugi pa preveč izkoristijo. Enotna skočnina bo najbolj pripomogla k enakomernemu izkoristitvi živinorejskih okrožjih. Za slučaj pa, da bi to ne zadoščalo, bodo morala županstva določiti delokrog vsake posamezne spuščevalnice. Posebno se bo morala upoštevati ta okolnost v krajih, kjer se dve pasmi stikata, da se prepreči nepravilno plemenjenje.

5. Vsi lastniki bikov, naj so ti namenjeni za javno spuščanje ali za plemenitev lastnih krav, morajo prignati svoje plemenjake pred pregledovalno komisijo. Nepotrjeni biki se morajo rezati (skopiti), ako jih živinorejci ne izločijo v roku, ki ga je določila pregledovalna komisija.

6. Bikorejci so dolžni pridno zapisovati skoke v zapisnik o spuščanju, iz katerega morajo biti razvidni morebitni povratki.

7. Pregledovanja na domu so načeloma odpravljena in se bodo dovoljevala le izjemoma. Taka pregledovanja se nadomeščajo s periodičnimi pregledovanji, ki se bodo vršila v krajih, v katerih bodo potrebna.

Periodična pregledovanja se morajo napovedati vsake štiri mesece po splošnem pregledovanju v krajih, v katerih je živina celo leto v hlevu. V goratih krajih pa, kjer ženejo kmetovalci svojo živino na planine, se vršijo taka izredna pregledovanja le enkrat na leto, in sicer 2—3 mesece po rednem pregledovanju.

8. Bikorejci morajo zavrniti vse nezadostno razvite in pod 20 mesecev stare junice.

9. Za slučaj, da bi ne poskrbeli v občinah ali v skupinah občin bikorejci sami za potrebno število bikov, odredi prefekt ustanovitev obvezne zadruga živinorejcev za nakup in vzdrževanje potrebnih bikov.

10. Prestopki pričujočega pravilnika se kaznujejo z globami od 500 do 2000 lir.

Za prestopke se smatrajo:

- uporaba nepotrjenih bikov;
- spuščanje bika po nižji skočnini od one, ki jo določa pravilnik;
- nezadostno in neredno vpisovanje v zapisnik o spuščanju;
- plemenitev telic, ki niso dosegle predpisane starosti;
- nepravilno plemenjenje (n. pr. uporaba cikastih bikov za rjave krave in nasprotno, itd.).

Hribovske občine, v katerih traja spuščevalna doba le nekoliko mesecev, imajo zadosti časa, da uredijo spuščevalnice v zmislu določil novega zakona.

Občine s celoletno spuščevalno dobo, ki niso še oskrbljene z zadostnim številom potrjenih bikov, se vabijo, da se požurijo in da se poslužijo v najširši meri pomoči pokrajinskega živinorejskega nadzorništv.

Namen zakona je zelo hvalevreden. Hoče povečati do največje mere dohodek glavne krajevne kmetijske obrti s sodelovanjem vseh živinorejcev.

Motorni plugi.

(V »Gospodarskem listu« je sledeča notica, ki kaže, da lahko v kratkem dobimo novo vrsto za drug.)

Ponekod rabijo še vedno drevesno vejo za plug, v bolj »naprednih« krajih imajo leseni plug, v naprednih orjejo z železnim plugom, danes pa se uvaja na splošno oranje z motornimi plugi. Seveda je oranje z motornim plugom mogoče sa-

mo v ravnejših legah in ne v hribovitih.

Ministrski predsednik Mussolini je s svojo »bitko za žito« dosegel, da se je v Italiji tekom pol leta več kot podvojilo število motornih plugov. Samo v okraju Latissana (furlanska provinca) je nad 20 motornih plugov.

Ni nam znano, ali je kak motorni plug v slovenskem delu naše dežele, a gotovo se bodo pojavili. Seveda ga bo težko nabavil zasebnik, ampak bo potrebno ustanoviti »obdelovalne zadruga«, ki si bodo lahko nabavile motorni plug.

»Gospodarski list«.

Izšla je marčna številka »Gospodarskega lista«. Naše gospodarje opozarjamo še enkrat, naj se ne zabijo naročiti na to prepotrebno gospodarsko glasilo. Naročnina je tako malenkostna, da jo zmore vsaka hiša.

Rnjiveznost in umetnost.

Glasba.

VINKO VODOPIVEC,

16 evharističnih pesmi za meš. zbor.

Našim pevskim krogom predobro znani skladatelj Vinko Vodopivec je te dni izdal svoje najlepše evharistične pesmi. Cela zbirka vsebuje 16 pesmi, izmed katerih so 4 izrazito blagoslovne, zložene na starejša besedila, 9 je obhajilnih, 2 pesmi v čast presv. Srca Jezusovemu, 1 pesem z evharističnim besedilom je primerna za postni čas (Pod oljka mi od M. Elizabete).

Vodopivca poznajo naši zbori v prvi vrsti kot skladatelja svetnih pesmi. Kot tak zavzema stalno mesto na sporedu naših podeželskih, pa tudi odličnih mestnih zborov. V zadnjih letih je priobčil par cerkvenih skladb, izmed katerih so zlasti ugajale njegove litanije M. B., ki so že skoraj popolnoma razprodane. Pričujoče evharistične pesmi pa so no obsegu največje in po kakovosti njegovo najboljšo cerkvenoglasbeno delo.

Katera je vendar ona sila, ona prikupljiva moč, ki tako naglo osvaja srca pevcev in čustva poslušavcev ob zvoku Vodopivčevih pesmi? Ta sila je v prvi vrsti njegova izredno ljubka in gladko tekoča melodika, brez katere nima nobena glasba trajnega obstoja; vsaj pri našem ljudstvu je nima, ki ima več ali manj prilike poslušati sladko mamljive laške popevke in ki je že vsled te okolnosti bolj dovzetno za melodiozno glasbo kot ostali del našega naroda. Sveže, mehke in globoko občutene so melodije teh pesmi; včasih se ti zdi, da slišiš odmev narodne pesmi (»Čuj skrivnostno povabilo« ali II. del pesmi »Duša moja poj veselje« in »Naj-

lepši trenutki«); in zopet se ti zazdi, da slišiš rajске speve zlatih krilatcev (I. del »Vsi ponižno počastimo«, »K tebi, Jezus ljubeznivi«, »O srečna duša«, predvsem pa morda najlepši pesmi v zbirki: »Ena hostija je zame« in »Pod oljka mi«.) Pesmi bodo prišle do popolne veljave le tedaj, ako jih bodo izvajali res najboljši pevci in pevke, ki razpolagajo z lepim glasom ter z gorkim srcem in pa s pobožno dušo!

Ritmika pesmi je zelo pestra in bogata; včasih najdeš v eni in isti pesmi poleg štiri in dvočetrtinskega takta tudi tričetrtinski, kakor pač to zahteva ritem verza. Morda se bo komu zdelo preveč šest — devetosminskega takta; tem bodi povedano, da je treba ravno take gibčne ritme vzeti v bolj počasni brzini (tempo), ker sicer napravite iz pobožne cerkvene pesmi lahkokrilo svetno pesem.

Harmonična plat teh evh. pesmi je skrbno in bogato izdelana, tako da bodo topot tudi prijatelji moderne harmonije zadovoljni. (Prim. začetek prve pesmi!) Res je, da se včasih gotovi postopi, zlasti koncem pesmi, ponavljajo, česar se bo skladatelj v bodoče gotovo ogibal; a vsakdo mora priznati, da je skladatelj v harmoničnem oziru veliko napredoval.

Dobra lastnost te zbirke je tudi ta, da se glasovi v zboru neprestano menjajo. Začenja pesem večinoma en glas, nakar mu sledi drugi, da se na koncu združijo vsi skupaj v močilen in krepak zbor. Ta način skladanja je zelo praktičen; pevci in pevke se z večkratnim menjanjem odpočijejo, poslušalci pa postanejo bolj pozorni na to, kar se poje.

H koncu bi opozoril pevovodje, naj pesmi rabijo primerno njih besedilu. O priliki popoldanskega blagoslova in ob izpostavljanju Najsvetejšega pred sv. mašo pojte blagoslovne pesmi; pesmi Srca Jezusovega prepevajte prve nedelje, oz. prve petke v mesecu in v juniju; izbirajte pravilno obhajilne pesmi: pred sv. obhajilom, t. j. takoj po povzdigovanju, se pojó pesmi šte. 6, 7, 8, po obajilu št. 10, 11; pesmi šte. 3, 9, 14 se pojó deloma pred, deloma po sv. obhajilu, kakor pač to zahteva besedilo. Pesem šte. 13 (Ena hostija je zame), za 3 glasni ženski (lahko tudi 3 gl. moški zbor) podajte o priliki skupnega sv. obhajila (Marijine družbe, dekliški, fantovski odseki). Ta opozoritev se mi je zdela potrebna, ker iz skušnje dobro vem, da se marsikateri cerkveni zbor ne drži duha liturgije, ki zahteva, da se vsi verniki, torej tudi oni, ki pojejo, najtesneje združijo z molitvijo duhovnika pri oltarju.

VACLAV BENEŠ - TRĚBÍZSKÝ

Dve povesti Karlštejskega vrana

iz češčine prevel dr. F. an Bradač.

(Dalje.)

Gospod grof Clenomore in Clenobuch ni odvrnil očesa s Kristine. Vse, kar sta mu o njej pripovedovala brata, je bila le senca proti resnici.

»Gospod grof me je prosil za tvoje roko. — Jaz sem mu jo obljubil. Upam, hčerka, da ne odkloniš tako odlične ponudbe.«

»Krepostna mladenka, ali bi hotela biti družica mojega življenja? — Čaka te življenje, kakor še niti sanjati nisi mogla o njem med temi žalostnimi stenami! — Ali privoliš?«

Na ovelo lice gospoda grofa je stopila nejasna rdečica.

»Jaz, gospod grof, sem ti obljubil njeno roko!«

»Ti — oče!«

Poudarka, s katerim je Kristina izgovorila te besede, ni mogoče popisati.

»Seveda, hčerka, jaz!«

Hčerka gospoda oskrbnika je stopila tri korake nazaj in njeni lici je oblila rdečica, da bi jo bil gospod ženin najrajši stisnil v svoje naročje, jo poljubil in pozabil na vse, celo na svoje bogastvo, celo na svoj molitvenik iz pergamentnih listov, ki je bilo na vsakem izmed njih zanesljivo sredstvo proti izkušnavam, naj pridejo odkoderkoli in v katerikoli podobi, proti bodalu, namazanemu s strupom, proti krogli, namočeni v gadjji krvi, proti zakletbi, proti čarom — skratka: proti vsemu na svetu in pod svetom.

»Potem moraš svojo besedo preklicati!«

Kristina je govorila z odločnim in jasnim glasom in še bolj je zardela.

»Ali sem ti, krasna devojka, tako zoprni?«

Gospod grof se je hotel Kristini približati, ta pa je stopila zopet dva koraka nazaj.

»Moja hčerka, gospod grof, bo tvoja soproga!«

Gospod Blasius Sektator je pri teh besedah zarožljaj z mečem ob ostrogo.

»A da ne pozabimo! Včeraj smo ujeli v tukajšnjem revirju »redko žival«. Tudi zaradi tega mi je tvoj obisk, gospod grof, zelo všeč, ako smem tako govoriti. Priča boš pri zasliševanju, ki ga kmalu začnemo. — Za poročno pogajanje bo potem še dovolj časa; moja hčerka si bo med tem svoj odgovor temeljito premislila. Ne čudim se ji prav nič. Na tale korak doslej še ni mislila, a za taka vprašanja je treba »izkušnje!«

Toda gospod grof bi bil vse zasliševanje rajši pogнал k vragu, da bi mogel biti še trenutek brez prič pri svoji nevesti. Saj bi si jo pridobil in jo napravil krotko kakor jagne. Gospod grof se je uril v tej umetnosti že od malega in doslej so se mu skoro vsi poskusi posrečili.

»Sestrica mi bo dovolila, da jo spremim nazaj v njeno sobo.«

Starejši brat je vdrugič ponudil svoji sestrici dvorljivo službo.

Kristina pa se ni ganila. V tem hipu je postal izraz na njenem obličju čudovito resen, njene oči so zažarele, tako da se je gospod grof kar stresel, da mu je zavrela vsa kri v izsušenem telesu; in zdelo se

je, da so se njene prsi silno vzvalovile pod belo, tesno se prilegajočo atlasovo ruto.

»Mladi mož, ki ga hočete zasliševati in potem soditi in ki ga boste brez dvoma obsodili, je moj ženin. — Prosim, gospod grof, verjemite mojim besedam. — Mladi mož, ki ste ga bržkone že vsi obsodili v svojih glavah — je edini od vseh, kar sem jih kdaj poznala, vreden, da mu podam svojo roko!«

Kristina se je obrnila in s počasnim korakom zapustila prostorno dvorano.

Starejši brat je kar okamenel, mlajšemu je obraz od jeze pomodril in staremu Sektatorju so stopile goste, bele pene na ustnice.

In ko so se nekoliko zavedli, so klicali vsi trije kakor iz enega grla na služabnike, da naj takoj pripelejo švedskega vojaka.

Medtem je mlajši iskal papir, starejši pa pero in tinto, gospod grof je nestrpnostno hodil po sobi gor in dol, Blasius Sektator si je popravljal beli ovratnik, vihal brke in si potem uprl roke v bok.

Ni še preteklo pet minut, ko je vstopil v improvizirano sodno dvo-

Pesmi Vodopivčevih ne bom posebej priporočal, ker si bodo same našle pot do src cerkvenih zborov. Prepričan sem, da bodo povsod, kamorkoli bodo priromale, oznanjale radostno in dostojno slavo presv. Eharistiji.

Zbirko prodaja Katoliška knjigarna v Gorici. Izvod stane samo 6 L. Z ozirom na nizko ceno zbirke na eni strani, in na drago prepišovanje na drugi, je pametno, da si zbori, vsaj premožnejši, naroče po več izvodov.

Želim, da bi tej Vodopivčevi zbirki sledila čimprej zbirka njegovih Marijinih pesmi. J. B.

»Naš Čolnič«.

Priljubljeni »Naš Čolnič« je izšel. Vsebinska je krasna. Uvodno sliko »Redniku Božjemu« je risal znani Domen. Nekaj lepega so letos sestavki P. Kellerja; bero se kot mične povesti. Prav je tudi, da je »Čolnič« sam prišel z moško besedo na dan. Voditelji naših društev, le preberite in zapomnite si moško besedo, da boste lahko odgovorili tistim, ki vam pridejo ponujati neko »zgodjico«. Kje se niste storili svoje dolžnosti do »Čolniča«? Naj ne bo našega fanta in dekleta brez njega. Ponosno mora naš čolnič rezati razburkano valovje; vesljarji, le krepko udarjajte z vesli!

Sveti Jožef

v sedmih spevih; Silvin Sardenko.

Prvi pomladni cvet v naši letošnji književnosti je Sardenkov: Sveti Jožef, versko-epska pesnitev. Pa saj to ni književnost, marveč dokaz in dar duševnega življenja. Preprosta notranjost in naivna vernost krščanske duše sije iz teh lepo umerjenih spevov. Zdi se, da je Sardenko v tej pesnitvi našel samega sebe; da je spet nameril korak v ono domačo idilo, v kateri ga je svoj čas potrdil Izo Cankar. Ni slučajno, da se proslavlja sv. Jožef, zlasti sedaj, ko se usoda sv. Družine ponavlja v Cerkvi in njenih družinah; pa naj se v nji dopolnjuje tudi tolažba, ki jo je sv. Družina sprejela od zgoraj. Ne moremo si zlepa misliti kaj primernejšega, kar bi z naših ljudskih odrov blažilno vplavalo na krščanske duhove, kakor živa predstava teh svetopisemskih dogodkov. Zatorej pozdravljamo to novo delo našega pesnika. Jugoslovanska tiskarna je s svojim mičnim izdelkom zvišala pesnitvi njeno vrednost. To melo-dramsko idilo priporočamo ne samo vsem, ki nosijo ime sv. Jožef, marveč tudi vsem našim družbam in društvom, zavodom in šolam, kakor vsem krščanskim družinam. Izvod stane 10 Din; naroča se v Osrednji pisarni Marijinih družb, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

Zbrani spisi Ivana Cankarja.

Na cvetno soboto začne Nova založba v Ljubljani razpošiljati odjemalcem, ki so naročili celotno zbirko Zbranih spisov Ivana Cankarja, tretji zvezek tega dela, ki bo od tega časa tudi v vseh ostalih knjigarnah na razpolago. Letošnji zvezek Zbranih spisov obsega vsoprozo Ivana Cankarja iz l. 1900. in 1901., drame, novele, črtice, kritike in polemike ter uvod in obširne opombe k tem spisom, ki jih je napisal Izidor Cankar. Knjiga obsega nad 400 strani in stane broširana Din 68. —, v polplatno vezana Din 84. —, v polusnje vezana Din 110. —. Kdor naroči celo zbirko Zbranih spisov Ivana Cankarja, bo prejel zadnji zvezek brezplačno.

Iz širokega sveta.

Divje zveri nas uče.

Préd nedavnim so bile ob reki Weseri na Nemškem velike poplave. Tedaj so videli prebivalci neke vasi kaj izreden prizor. Na neki vzvišen, a majhen kotic so se rešili volk in trije zajčki. Voda je stopala vedno višje. Že tri dni je bila opisana družica brez hrane sredi vodovja. Toda volk, četudi je bil ves sestradan, se ni lotil zajcev. Po treh dneh so vaščani prišli s čolnom po zajce, volk je pa planil v valove, pa je v njih ves šibak od gladu potonil.

Tenkovestni Angleži.

Na Angleškem imajo navado, da se ob koncu leta objavijo sezname raznih svot, ki jih vplačajo neimovanosti zato, ker so med letom oškodovali državno blagajno. Navedeni so tudi vzroki, ki so neimovane državljanke dovedli do tega skesanega čina. Tako je n. pr. lanskó leto poslal neznan trgovec v državno blagajno 10 funtov, ker »so bila oblastva tako nepazljiva, da niso prišla na sled njegovim lažnjivim bilancam«. Neka gospa je poslala majhno svoto, ker je oškodovala državo; pri postajni blagajni je namreč plačala le polovično vozovnico za svojega sinčka, čeravno je že prekoračil postavno dobo. (Takih bo drugod tudi bržkone precej.)

Kako stara je zemlja?

To vprašanje je belilo glave že mnogim učenjakom. Dva menda ne povesta enako. Vendar številke po navadi niso segle čez stotisoče. Zdaj se je pa oglašil ameriški zemljelovec Lane, ki trdi, da je zemlja stara en biljon let! To dokazuje s spremembami uranija, neke redke kovine, ki da so se tekom geoloških dob izvršile.

Medicina proti influenci.

V mestu Savoni blizu Genove je imel 80-leten mož hudo influenco. V visoki vročici se je zmešal in vrgel skozi okno. Padel je slučajno na žice brzojavnega droga, ki so vzdržale sunek in vrgle telo bolnika nazaj proti zidu, kjer so se ulovile spodnje hlače starca na velikem žeblju. Visel je med nebom in zemljo in vpil, kar ga je grlo neslo, na pomoč, dokler ga niso rešili. Od groze in strahu mu je na mah presla vročica in influenza in je postal zdrav ko riba.

Toplo priporočao to medicino vsem bolnikom v deželi.

Naravo bo popravljaj.

Na Angleškem se je izkrcal romunski inženir Joanovica, ki se ponuja angleški vladi, da bo pregnal meglo, ki skoro vedno leži nad jugovzhodnim delom britanskega polotoka. To misli doseči s posebnimi napravami na — ameriški obali. Pravi, da bo naredil tudi angleško podnebje bolj milo.

Z avtomobili v šolo.

Na nevjorški univerzi se je kar udomačila navada, da ima vsak študent svoj avtomobil. Pred univerzitetnim poslopjem je zjutraj ob osmih vse nagneten z avtomobili. Človek se ne more niti do vrat pririti. Zvite študentske buče so si pa znale pomagati. S svojimi dvo-sedežnimi avtomobili so privozili kar v hodnike v pritličju in pustili svoja vozila tik pred vrati v predavalnico. Po amerikansko.

Naivna gorečnost.

Zgodilo se je v braziljskih pampah (t. j. redk gozd z visoko travo). Indijanski poglavar pride prosit vojaškega poveljnika sosednje utrdbe, naj bo krstni boter njegovi hčeri. Polkovnik sprejme prošnjo. Pri krstu pa se zelo čudi dragoceni, z zlatom vezeni obleki novokrščene Indijanke. Nazadnje je pa boter le zvedel odkod je prišla ta draga obleka. Oče jo je pred par dnevi ukradel s kipa Matere božje v neki cerkvi, da je hčericu za krst lepo oblekel.

S tužnim in potrjim srcem javljam vsem prijateljem in znancem ter sorodnikom žalostno vest, da je dne 15. t. m. ob 2. uri popoldne naša draga hčerka

JUSTI SLOKAR

mirno v Gospodu zaspala ter nas pustila tako same — same.

Obenem se najsrčneje zahvaljujemo vsem, ki so drago pokojnico v času njene dolge zavratne bolezni tolažili, posebno č. g. župniku ter vsem, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti ter vsem, ki so nam lajšali našo bol v tej težki uri.

Sv. Križ-Cesta, dne 17. 3. 1926.

Žalujoči ostali.

ZAHVALA.

Globoko ganjeni ob izrazih tolikega sočutja povodom smrti naše nezabne žene, hčere, sestre, nečakinje in snaha

ELIZE RAKOVŠČEK roj. JAKLI

izrekamo tem potom najsrčnejšo zahvalo domačemu g. župniku Abramcu, nadalje preč. g. dekanu monsig. Rojcu, preč. gg. župnikom Kovačiču, Batiču in Reju za asistenco pri pogrebu Poleg tega se zahvaljujemo iz srca vsem onim, ki so nam stali ob strani v dneh bridkosti, v prvi vrsti družini Fratnikovi, gđc. Anici Gerželjevi in g. Marici Jenkovi.

Posebno se zahvaljujemo kr. šolskemu nadzorniku Spazzapanu, didaktičnemu ravnateljema gg. Morguttiju in Kalanu, zdravniku g. dr. Gentiliju, orožniškemu brigadirju g. Boschiju, županstvu in starešinstvu svetolucijskemu, g. Abramcu in g. Alojziju Urbančiču za tolažilen in poslovilen govor pri odprtem grobu, domačemu pevskemu zboru za ganljivo petje, darovalcem cvetja, mnogoštevilnim učiteljicam in učiteljem, ter slednjic vsem predragim občanom, ki so mnogoštevilno spremljali blago pokojnico na njeni zadnji poti. Bog vsem stotero poplačaj!

Sv. Lucija, dne 10. sušca 1926.

Josip Rakovšček soprog, Katarina Jakli mati, Marija Volleritsch sestra, Katarina Grivičič teta, Rakovšček Josip oče.

rano mlad mož v modrem suknjicu; roki je imel zvezani na hrbtu.

Gospod oskrbnik je sedel visoko k mizi, gospod grof Clenomore in Clonebuch na njegovo desno, mlajši Sektator pa na levo stran; starejši se je malomarno naslonil na stol ter se z levo roko igral z držajem dolgega, ozkega meča.

(Vran je zopet kar tako mimo grede pripomnil: Jaz sem se bil že zopet vrnil ter sem sedel nad odprto okno. Nobena beseda mi ni ušla, vsak gibljaj mišic na obrazu vseh sodnikov je ujelo moje oko.)

»Kako se imenuješ?«

»Bohuslav Litenjsky!«

»Poklic?«

»Častnik pri švedskem polku modrih konjenikov!«

Mlajšemu Sektatorju je zaškripalo pero; na papirju je ležalo že nekoliko madežev; sin gospoda oskrbnika menda ni bil spreten pisar.

»Še križ nam manjka! — Razpele! — Dve sveči! — Hitro!« Gospod oskrbnik se je tako razkričal, da je bil skoro hripav.

»Njegov rojstni kraj, oče!« se je nagnil sin k očetu in mu pošepetal.

»Kje si rojen?«

Gospod Blasius Sektator je sedaj vstal.

»V Litni.«

»Tvoj oče je bil nekoč fevdnik na Karlštejnu!«

»Da!«

»Tvojega očeta so zaradi trmoglavosti in še zaradi drugih deliktov izgnali za vedno iz češkega kraljestva.«

»Mojega očeta so izgnali iz njegove domovine zaradi njegovega odkritega in trdnega značaja.«

Gospod grof plemeniti Clenomore in Clonebuch se je nemirno zavrtel na stolu.

»Kje je tvoj oče sedaj?«

»Saj dobro veš, kam si sinoči ukazal vreči dobrega starčka!«

»Metlar Žulovec — je bil tvoj oče?«

»Da!«

Gospod oskrbnik je hipoma prebledel, ker je kot oskrbnik gradu Karlštejna vsako leto dajal v najem protje na Berounčinem bregu preoblečenemu (eksulantu) izgnancu.

»Za vsakega izgnanca, ki bi se morda tajno vrnil v to kraljestvo, zlasti, ako bi se drznil semkaj s svojo vražno vojsko, da bi cvetoči raj zopet izpremenil v terišče svojih

peklenskih spletk, je določena smrt. — In ker proglašam jaz, oskrbnik Karlštejna, Blasius Sektator, ki imam v območju tega gradu pravo nad življenjem in smrtjo vsakogar, v navzočnosti prič, in sicer visokorodnega gospoda grofa plemenitega Clenomora in Clonebucha ter dveh cesarskih častnikov, svojih lastnih sinov...«

»Tudi mene moraš, oče, obsoditi z njim.«

Ko je Kristina, ki se je preinila med služabniki prav pred mizo zavpila te besede z nepopisljivim glasom, je gospodu Sektatorju obtičala beseda v grlu.

»Tudi tisti je kriv in obsojen na vislice, kdor se shaja z izgnanci, kdor jih skriva in jih ne izroči cesarskim oblastim... Jaz sem se shajala z očetom tega mladega moža dolgo vrsto let vsak dan, tudi tegale njegovega sina poznam že precej časa, jaz sem slutila, kdo je metlar Žulovec, in še rajši sem hodila k njemu... Poslušala sem njegov govor kakor besede svetega pisma, zaničevala sem tiste, ki so jim vedno znova polnili čaše še s hujšim strupom, kadar so reveži izpraznili z žolčem in octom napol-

njeni kelih do zadnje kapljice... In če bi bila mož in znala sukati meč, bi šla sama z njimi in se mlačevala nad tirani. Če sodiš, oče, tega moža in ga hočeš obsoditi, potem sodi tudi mene in mi vzemi glavo!«

Karlštejnsko služabništvo je prestrašeno odstopalo, gospoda grofa plemenitega Clenomora in Clonebucha je obhajala groza pri teh besedah hčerke gospoda oskrbnika, oba brata sta prestopala zdaj na to, zdaj na ono nogo in gospodu Sektatorju so stopile že vdrugeč bele pene na zabrekle ustnice.

»Njegovemu očetu niste prizanesli niti po smrti, njegovega sina obsojate, lastno hčer in sestro hočete prodati...«

Nad oknom so strašno zakrakali vrani, in črni ptič je zletel z razprostrtimi perutmi v sobo, sveči na obeh straneh Križanega sta ugasnili, vran je trikrat obletel sobo naokrog, potem pa bliskoma izginil v višinah nad gradom, a le za trenutek, dokler se niso zopet vsi zavedli.

»Oče, tudi mene moraš obsoditi.« Gospod oskrbnik je nemo pomignil služabništvu, naj odvedo njegovo hčerko, če treba, tudi s silo.

posamič in skupno na Krnu, eden in drugi sta si ogledala spomenik, eden in drugi ugotovila, da je tresčila vanj strela, eden in drugi spomenik fotografirala in dala fotografijo s poškodbami na razpologo sodniki, a sodniki je niso hoteli vzeti na znanje. Ravnotako je sodnija odklonila strokovno poročilo posebne uradne komisije, imenovane od goriškega glavnega civilnega podkomisarja kom. Maggionija, kateri je prisostvoval tudi zastopnik vojaškega oblastva in ki je seveda ravnotako morala ugotoviti, da je v spomenik udarila strela. Vse te priče, vse te dokumente, vsa ta poročila je sodnija zavržla, češ, da nimajo nobene podlage.

Zakaj ni pripustila sodnija dokazov?

Sodniki trdijo, da bi se bila morala izvršiti preiskava od uradne sodne komisije in ne po drugih osebah. Na Krn bi bil moral priti sodnik, in sicer takoj po poškodbi in ugotoviti on sam, kolika je bila škoda in kdo jo je povzročil. Samo njegovo poročilo, zapечатeno s sodnim pečatom, bi bilo imelo vrednost in dokazno moč za sodnike. Da bi se moglo to izvršiti na zanesljiv in neizpodbiten način, bi se bila morala preiskava na licu mesta končati, kakor pravi sodnija, vsaj v času, ko spomenik še ni bil zopet popravljen. Na podlagi fotografij in poročil nekaterih oseb, ki so naredile na Krnu preiskavo na lastno pest, ni mogoče ugotoviti resnice. Taki dokazi so za sodnijo negotovi in nezanesljivi, češ, da ona ni mogla nadzorovati dela inženirjev in one komisije goriške podprefektore.

Kdor se spominja onih strašnih dni, ko so se pripravljali tisoči fašistov, da uderejo v deželo in se je ljudstvo treslo od strahu, ta ve, da je bilo popolnoma nemogoče zahtevati tedaj sodno preiskavo na Krnu. Bog, da smo jo mogli izvršiti tajno in neopaženo!!

Bila pa je stvar sodnije izvršiti tedaj svojo uradno dolžnost!

Tega ona ni storila. Pač pa je imela pozneje v rokah fotografije in poročila strokovnjakov, ki bi jih bila lahko zaprisegla, česar tudi ni storila, dasi ve vsak človek, da ni mogoče fotografirati tega česar ni, in da prisega strokovnjakov inženirjev tudi nekaj drži.

Vsi obtoženci obsojeni?

Odvetniku ni torej v drugi stopnji preostajalo drugo, kakor da opusti zadevo o strelji in uredi temu primerno svojo obrambo. Tudi ko bi obveljalo kot resnica vse, kar je ugotovila razprava v prvi stopnji, bi vendar — je izvajal odvetnik — še ne bilo dokazano, da so obtoženci bili tisti, ki so spomenik poškodovali. Jasno je, da so nedolžni. Državni pravdnik Franchi se je priključil odvetniku Flegu glede Ivančiča in Bajta in predlagal, naj se ju oprosti.

Zagovornik je v jasnih in prepričevalnih besedah dokazoval tudi nedolžnost Sovdata in Mikluša, toda proti vsemu pričakovanju odvetnika in naše javnosti so sodniki proti predlogu državnega pravdnika obsodili še Bajta in Ivančiča, ki sta bila pri prvi razpravi v Gorici oproščena. Obsojena sta bila radi zločina javne poškodbe, in sicer Ivančič Ivan na 1 leto 3 mesece ječe in 500 lir globe, Bajt Venceslav z ozirom na mladoletnost na 7 mesecev in 15 dni ječe ter na 270 lir globe. Skupno z vsemi drugimi obtoženci sta tudi Ivančič in Bajt obsojena na poravnavo škode in na poravnavo stroškov prve in druge razprave. Ker je sodni dvor priziv glede ostalih obtožencev zavrnil, so njih obsodbe potrjene in so na ta način vsi obtoženci obsojeni.

Ker je pa še vedno v veljavi kr. dekret zakon glede pomilostitve (amnestije) so bile vsem obsojencem njihove kazni odpuščene.

S sobotno razpravo v Trstu so

odjeknili zadnji žalostni odmevi groznih krnskih dni preko naše domačije. Mladeniči, katerih imena so bila s temi dogodki v najtesnejši zvezi in kateri so morali radi teh dogodkov pretrpeti marsikatero bridko in težko uro, so se vrnili v svoje domove pod starim očakom Krnom. So sicer na svobodi, toda

v resnici in po zakonu so bili obsojeni. Trpeli pa so samo radi tega, ker se je hotelo z njihovo obsodbo zadeti celokupno slovensko ljudstvo. V imenu naših političnih organizacij, v imenu našega lista, v imenu celokupnega našega ljudstva jim pošiljamo tople, iskrene pozdrave.

DNEVNE VESTI.

Za železniške vpokojence.

Predsednik Zveze državnih vpokojencev v Julijski Krajini je sklical za 14. t. m. sejo, ki se je bavila s perečimi vprašanji o prizivih železniških vpokojencev nekdanjih avstrijskih železnic. Na seji je tudi obljubil državni podtajnik Banelli vso podporo primorskih poslancev. Na seji so bili sprejeti predlogi:

Izvoljeni odbor za prizive na visoki računski dvor naj se bavi z vsemi vprašanji, ki se tičejo železniških vpokojencev. Odbor, katerega mu naj vsi stoje ob strani in zaupajo, naj vzame v svoje roke tudi vprašanja vpokojencev zastran nezgod, vdov in vseh, ki imajo pravico do pokojnine, a jim ista še ni bila priznana. Krajevni zaupniki pa morajo zbrati in podučiti vse vpokojence, ki so raztreseni po deželi, a še ne vedo za svoje pravice. To se mora takoj zgoditi, da bo odbor tudi te vzel pod svojo zaščito pred vlado.

Jugoslovanski semenski krompir!

Proti koncu tega tedna prispe v Gorico večja pošiljatev jugoslovanskega semenskega krompirja, katerega lahko dobe tudi nenaročniki, in sicer od pondeljka, dne 22. t. m. naprej. Cena je 90.— L za q z vrečami vred.

Superfosfat je v skladišču. Cena 36.— L za q, pri večjem odjemu popust.

Cilski soliter na drobno po 175 L je v skladišču.

Kalijeva sol 42% je v skladišču. Cena na drobno po 80.— L.

Modra galica. Na razpolago bo angleška in italijanska. Cena na drobno angleški 295.—, italijanski (Montecatini) L 290.—. Galica bo tekom 10 dni v skladišču. Naročila se sprejemajo.

Žveplo. Sprejemamo naročila za navadno (85/95% ventilato) žveplo in za žveplo s 3% modre galice. Cena prvega bo okoli 130.— L za q, onemu z galico pa 138.— L.

Zadružna zveza v Gorici Corso Verdi 37.

»Mladika«

priredi na praznik sv. Jožefa, ki je praznik društvenega zaščitnika, akademijo s krasnim in živim spredom. Vstop imajo le prijatelji društva z vabili in po članih vpeljani gostje. Vstopnine ni: pač pa se prostovoljni darovi hvaležno sprejmejo.

Kraljevski obisk.

Nekateri listi poročajo, da se je Ninčič, jugoslovanski zunanji minister, domenil z Mussoliniem za stran obiska jugoslovanskega kralja in kraljice v Rimu. V posete bo sta šla bržkone v aprilu. Kraljevski par bo šel tudi v Pariz in London.

Spomenik pri Belgradu.

V Belgradu so sestavili odbor, ki bo oskrbel spomenik vsem, ki so pri obrambi jugoslovanske prestolnice padli. Vse kosti bodo pokopali v skupni grobnici. Nad njo bodo postavili spomenik, ki bo vlit iz starih vojnih topov.

Matteottijeva obravnava.

Včeraj se je začela obravnava proti Matteottijevim morilcem. Zagovorniki obtožencev so se skupno domeni, da morajo zagovarjati svoje obtožence, češ, da ti niso imeli namena umoriti poslanca Jakoba Matteottija in da je težko dognati, kdo je pravi morilec. Obtoženega Duminija zagovarja dober za-

govornik, sam glavni tajnik Farinacci, ženski fašistovski krožek v Chietiju, kjer se vrši obravnava, mu je poklonil lepo vezen plašč, kakor ga nosijo sodni zagovorniki.

Vesela novica.

Listi poročajo pod debelimi naslovi, da je Italija že plačala »Angleški banki« 2 milijona šterlingov kot prvi obrok svojih dolgov.

Angleški list laže.

Veliki angleški list »Times« je na dolgo in natanko zvedel o čem sta se menila Ninčič in Mussolini v Rimu. Pravi, da se je jugoslovanski minister zavezal, da bo služilo hrvaško Primorje kot gospodarsko zaledje za italijansko luko na Reki in da ne bodo Jugoslovani gradili lastnih pristanišč ob Jadranu, da ne bi oškodovali svoje zaveznice Italije. Zunanje ministrstvo v Belgradu je pa reklo, da si je Anglež vse te obveze le izmislil. Italijanski listi tudi objavljajo to belgrajsko izjavo.

Za vero svojih očetov.

Svobodnomiselna mehikanska vlada krepko nadaljuje svoj boj proti veri in cerkvi. Po vladnem ukazu morajo vse cerkve zapreti in jih porabiti za posvetne namene. Pri izvrševanju tega vladnega odlo-

ka pride večkrat do krvavih prizorov. Verniki branijo vladnim komisarjem skruniti svoja svetišča. Večkrat mora nastopiti vojaštvo proti prebivalcem, ki se dobesedno bore za vero svojih očetov.

Dobro jo vozi.

Grški samosilnik general Pangalos hoče zdaj delati red v državi. V svojih glasilih že pripravlja volitve za predsednika grške republike. Kandidiral bo pa on sam. Ni dvoma, da bo prodril, ko ima škarje in platno.

V dobi razoroževanja.

V Ženevi se mislijo tudi pomeniti, kako, kje in kdaj bi se začela predposvetovanja za priprave za razorožitveno konferenco. Vse države se pa med tem hitijo oboroževati kot lovec, ki gre nad mrjasca. V parlamentih se pa sklicujejo, kot čehoslovaški vojni minister, na sosedo, ki so tudi oboroženi do zob.

Potniški avto.

Od pondeljka t. j. od 15. t. m. vozi Ribijev poštni avto ob 6.05 z južne postaje od vlaka, ki pride iz Vidma. V Postojno na postajo pride ta avto malo pred deseto uro.

Ohod iz Gorice:

V Postojno (od pošte) ob 6.10; v Vipavo ob 4*) pop.; v Ajdovščino (od pošte) ob 6.10, 1.15*) in 4*) pop.; v Idrijo ob 4*); v Gradiško ob 7.15, 5.50 in 2*); v Červinjan ob 7.15, 5.30; v Gradež ob 2*); v Krmin ob 12.20*), 2.20*); v Čedad ob 2.20*); v Brda ob 1*); v Čepovan ob 2*); v Palmanovo ob 5*) in še ob pondeljkih ob 7 uri zjutraj; v Miren ob 3.30*), 5.30*); v Renče ob 12.15*), 5.30*); na pokopališče ob 3.30*) ter ob nedeljah ob 2.30.

Zvezdica pomeni, da ob nedeljah tisti avto ne vozi.

Kaj je novega na deželi?

Sv. Križ-Cesta.

Po daljši, zavratni bolezni je umrla v cvetju let mladenka Justa Slokar. Pred dobrim letom je odšla v večnost njena sestra Pavla, leta 1918. je umrla pa njena mati. Žalostnim ostalim, zlasti očetu, naše sožalje.

Sv. Lucija.

V sredo popoldne, 10. t. m. smo pokopali preblago gospo Elizo Rakovšček, soprogo spoštovanega g. nadučitelja. Bolehala je več let in zelo potrpežljivo in vdano prenašala mučno pljučno bolezen. Dne 8. t. m. se ji je nenadoma udrla kri. Umrla je v 47 letu. Pred poroko, ki je bila pred 18 leti, je službovala več let kot marljiva učiteljica.

Veličastni pogreb je bil najboljši dokaz, kako smo vsi visoko cenili nepozabno gospo, ob enem pa tudi toli preizkušanega g. soproga, ki je junaško in ljubeče trpel ž njo vsa dolga leta bolezni.

Pogrebni sprevod je vodil mons. dekan Ivan Rojec v spremstvu čč. gg. župnikov iz Podmelca, Sv. Lucije, Podbrda in Roč. Med vdeležencev pogreba smo opazili g. šolskega nadzornika Spazzapana, gospoda did. ravnatelja Kalana in Morguttija, dolgo vrsto gđ. učiteljic in gospodarstvenikov ob bližu in daleč, svetolucijsko občinsko starešinstvo z županom ter mnogo, mnogo domačinov, prijateljev in znancev spoštovane obitelji. Domači pevski zbor je zapel pokojnici v slovo tri ganljive pesmi, pred šolo, v cerkvi in na pokopališču. Na grobu sta govorila pokojnici v slovo in globoko potrjim sorodnikom v tolažbo domači g. župni upravitelj Jos. Abram in nadučitelj g. Al. Urbančič iz Mirna.

Blaga rajnica je našla slednjič mir v objemu božje ljubezni, ubogemu soprogu, materi, sestri, teti in ostalim sorodnikom pa podeli ljubi Bog v vsej obilnosti svoje hladilne tolažbe!

(Op. uredništva: Za zadnjo številko smo dobili prekasno.)

Tolmin.

Prosvetno okrožje je v zadnji seji določilo sledeči red za spomladanske prireditve:

Dne 5. aprila v Zatoľminu igra Dobrodelnost — Dr. F. Detela; na Belo nedeljo v Poljubinu Tihotapec; dne 18. aprila na Ljubinj zelo zanimiva igra, naslov povemo samo na dan prireditve same, da bo tem večja udeležba; v Dolje pride pogledat dne 25. aprila Begunka od dr. F. Detela; naši Čadržani pa napravijo Pogodbo 2. maja in na Volarjih bo zadnja prireditev 9. maja. Toliko v vednost vsem sosednim društvom. Naše dijake pa je ravno sedaj zadel nemili ukaz, da se ne smejo več shajati v kulturnih društvih. Smo radovedni, v kakšnih bodo smeli ali morali biti. Smo pač v Tolminu, v provinci. Bogue, ali je tudi v Gorici taka svoboda, ko je še vendar več šol kot pri nas. Gospode poslance opozarjamo na najnovejše in prosimo, da se zavzamejo za svobodo udruževanja v kulturnih društvih.

Rihemberk.

Načelstvo »Kmečke posojilnice« v Rihemberku, reg. zadrage z neomejenim jamstvom, nas naproša, da popravimo dopis z dne 26. m. m. Ker nočemo delati nikomur krivice, popravljamo dotični odstavek, ki se nanaša na poslovanje imenovanega zavoda:

Kmečka posojilnica je imela po zadnji reviziji 23. VII. 1924 sledeče seje načelstva in nadzorstva: 1. 24. IX. 1924., 2. 28. XI. 1924., 3. 10. IV. 1925., 4. 10. I. 1926. s polnomočnimi podpisi šestih odbornikov načelstva in šestih članov nadzorstva za pregled računov in njih potrditev.

Sveto pri Komnu.

Naslednji dopis se je sicer nekoliko zakasnil, vendar se nam zdi umestno, da pride vseeno v javnost. Pred par tedni smo imeli pri nas občni zbor »Zavarovalnice za govejo živino«. Kljub mnogim nesrečam, ki so nas zadele sedaj po

vojni, je obdržala naša zavarovalnica svoje ravnotežje. Zasluga za to gre v prvi vrsti odboru, ki je 4 leta vestno in požrtvovalno vodil zadrugo. Veliko nam je pomagal tudi g. Franc Žigon, mesar v Komnu, ki nam je pri vsaki nesreči šel na roko. V novi odbor so bili izvoljeni samo zvesti pristaši Kmet. delavske zveze: David Jazbec, preds.; obč. taj. Jožef Švara, podp.; Vinko Jazbec, blag.; Miroslav Jazbec in Fr. Dugulin, cenilca živine, Ivan Pipan, Angel Makovec, podž. Al. Stofla, odborniki.

Novaki.

Na dan sv. Jožefa, dne 19. marca ob 3. uri popoldne vprizori tukajšnja šolska mladina poleg drugega tudi ljubeznivo igro »trodejanko: »K mamici«. Prijatelji mladine, pridite!

Idrijske novice.

Napaden

je bil v noči od sobote na nedeljo med 22 in 23 uro prekupevalec Ivan Bončina. Na cesti med Spodnjo Idrijo in Rovinjami ga je nekdo počakal, izvabil na stran pod pretvezo, da je njegov znanec in mu vzel L 1400. V preiskavi so 4 do mačini.

Predpisan rimski pozdrav

Zadnje dni pretečenega tedna je bila prebrana v vseh delavnih obratih kr. rudnika sledeča odredba:

»Na odredbo Njegove ekscelence načelnika vlade se razglašajo vsemu podrejenemu osebju tega rudnika, da je rimsko fašistovski pozdrav obvezen tako v službenih odnošajih, kakor izven službe. — Komisar za idrijski rudnik E. Ricci.«

Krpan mlajši

najnovejšo Milčinskega veselo igro je uprizorilo tukajšnje »Izobraževalno društvo« v rudniškem gledališču. Igra se je dvakrat ponavljala in vedno privabila polno občinstva.

Listnica uredništva.

Zadlog pri Črnem vrhu: Preveč osebno, ne spada v list.

I. M., Kožmani: Poročajte nam nekoliko podrobnejše o zanimivostih vašega bodočega vodovoda.

I. P., Pečine in drugi: Zakasnitev zadnjih številčk našega lista je bila povzročena po nekaterih posebnih odredbah policijskega oblastva. »Straža« je bila namreč primorana zapustiti tukajšnjo pošto z veliko zamudo. Upamo, da se to v bodoče ne bo več dogajalo. Krivda pa, kakor vidite, ni na naši strani, zato prosimo za potrpljenje.

Koritnica pri Grahovem: Razumemo Vaše ogorčenje radi postopanja dotične ženske. Zdi se pa nam zadeva vseeno premalenkosta na naš list. Če ženska ne bo odnehala, potem skuša očitno svojo zlobnost prikriti s slaboumnostjo. V tem slučaju jo kratkomalo naznanite varnostnim organom, ki morajo poseči vmes.

Sv. Križ pri Ajdovščini: O zadevi smo razmišljali. Ali bi ne bilo taktično boljše, še nekoliko počakati. Sporočite nam svoje mnenje.

Valuta.

Dne 15. marca si dobil:

za 100 franc. frankov	90.25 do	90.75 Lir
za 100 belg. frankov	113.— do	113.50 Lir
za 100 švic. frankov	479.50 do	482.— Lir
za 100 češ.-slov. kron	73.70 do	74.— Lir
za 100 dinarjev	43.85 do	44.15 Lir
za 1 šterling	121.07 do	121.15 Lir
za 1 dolar	24.82 do	24.92 Lir
Novci po 20 frankov	94.— do	97.— Lir
za 100 avst. kron	0.0349 do	0.0353 Lir

Benečijske obligacije dne 15. t. m.: srednji tečaj 71.275; Trst 71; Milan 71.50; Rim 71.25.

V najem se da posestvo, obstoječe iz hiše in zemljišča v Podmeltcu št. 87. V najem se da tudi za več let. Natančno se izve pri Sv. Luciji št. 51.

Preklic*)

Podpisani obžalujem žalitve izrečene proti g. Lebanu Ignaciju dne 26. februarja 1926 in jih preklicujem kot neopravičene.

Ivan Gruden
Vrata 55.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo samo v toliko, kolikor zahteva zakon.

VABILO

k izrednemu občnemu zboru Gospodarske zadruge v Hudajužni, kateri se bo vršil v nedeljo dne 28. marca ob 2. uri popoldne v posejilničnih prostorih s sledečim dnevnim redom:

1. Stanje zadruge.
2. Volitev odbora.
3. Slučajnosti.

RAZPIS SLUŽBE.

Kmečka in delavska gospodarska zadruga na Idriji pri Bači
v. z. z o. j.

razpisuje

mesto ravnatelja za isto in mesto poslovodje za centralno razprodajalno. Zahteva se kavicija in dokaz zmožnosti. Reflektantje naj stavijo pismene zahteve in pogoje do 25. t. m. na gornji naslov.

Odbor.

VABILO.

Prva kmečka gospodarska zadruga v Selu na Vipavskem, r. z. z o. z.

vabi vse svoje člane na

XVI. redni letni občni zbor,

ki se bo vršil dne 28. marca t. l. ob 10. uri v hiši št. 90 v Selu s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Čitanje računskega zaključka za l. 1925. in potrjenje istega.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Razno.

Odbor.

Išče se pekovski pomočnik, v starosti od 14 let naprej, poštenih staršev. Zglasiti se v Tolminu št. 64, v pekarni in slaščičarni.

Iščem zanesljivega in pridnega najemnika za gostilno in trgovino. Hiša je na prijetnem in prometnem kraju. Avgustina Gabrijelčič, Avče.

Odpotujem in prodam sobne in kuhinjske premičnine. Poizvedbe pri upravi lista.

Na prodaj je turbina za 7 konjskih moči po zelo nizki ceni. Ivan Furlan, Svino 52 p. Šmarje pri Štanjelu.

Iščem zanesljivo in pošteno učenka za trgovino z mešanim blagom na deželi s primerno šolsko izobrazbo. Naslov pri upravi »Goriške Straže« pod št. 1000.

Glasovir v dobrem stanju se celo ne prodaja. Naslov pri upravnistvu.

Na prodaj je enonadstropna hiša tik cerkve pri Sv. Luciji. Hiša obsega kuhinjo, 3 sobe, 2 podstrešni sobi, malo klet, malo dvorišče z gredico za zelenjavo in drvarnico, z vodovodom in električno razsvetljavo. Poizvedbe pri župnem uradu svetolucijskem.

Na prodaj je na Šentviški gori hiša zraven cerkve sposobna za gostilno, trgovino in pekarijo. Sedaj obstoji pekarija. Cena se izve pri lastniku.

Na prodaj je časopisni papir pri Molesiniju, Via Garibaldi 5 (v poštnem posloju.)

Oddam v najem meblirane sobe odličnim osebam. Naslov pove uprava lista.

Lepa prilika. Vsled izselitve je na prodaj enonadstropna vila v Gorici. Informacije daje uprava lista.

Ponovno ponarejevanje debelih in drobnih otrobov s tujimi, včasih škodljivimi snovmi je napotilo mlin G. Stucky in mlin Angelo Toso v Benetkah, da označujeta tudi vreče odpadkov s svojimi plombami in z listkom, ki beleži kakovost vsebine.

Lloyd Sabaudo.

Prihodnje vožnje:

v Severno Ameriko:

»Conte Biancamano« 16. III. 1926.
»Conte Rosso« 6. IV. 1926.

Iz Genove v Njujork v 9. dneh;

v Južno Ameriko:

»Tomaso di Savoia« 24. 3. 1926.
»Conte Verde« 31. marca 1926.
Iz Genove v Buenos Ayres v 13½ dneh;

v Avstralijo:

»Re d' Italia« 15. marca 1926.

Informacije daje in sprejema prednaročila na vozne listke zastopnik

F. Rosich, Gorica,
Via Contavalle št. 4

Semena: Domača črna triletna detelja; lucerna, trava mešanica z deteljo, krmilna pesa nemška „Mamuth“ in „Eckendorf“ čebulček, in vsa semena dobite v trgovini

Josipa Muniha - Sv. Lucija

Oddam posestvice s stanovanjem primerno za upokojenca, pod zelo ugodnimi pogoji v bližini Gorice. Ponudbe na upravo lista pod: »Posestvo«.

Pozor!

Popravljajo se slamniki
— v lastni delavnici. —

OTILIJA CALLIGARIS

Gorica, Via Mameli 4

ZDRAVNIK

Dr. Just Bačar

Gorica, Viale 24 Maggio št. 9

Zdravljenje s Sollux-žarki
in ultravijoletnimi žarki.

Zdravnik za zobe in usta

Dr. LOJZ KRAIGHER

sprejema vse dni v tednu
v Gorici, na Travniku št. 20
ob sobotah in nedeljah pa
tudi v Ajdovščini št. 146
nasproti Ljudskemu vrtu.

Röntgenologični zavod

za zdravljenje in diagnostiko

primarija Dr. A. DE FIORI

V GORICI, CORSO VITT. EM. III. št. 14
SPREJEMA OD 9 - 12 IN 2 - 4

F. ŽAGAR VIA ST. FRANCESCO 18 TRST

PRIPOROČA svojo zalogo pristnih istrskih in tirolskih vin ter slivovko, brinjevec, tropinovec in druge likerje.

Cena konkurenčna. Blago prvovrstno.

TROPINOVEC, pristni, dobite vedno v vsaki množini pri »Zadružni žganjekuhi« v Dornbergu

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

CORSO VERDI 32 - - (hiša Centr. Posej.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenchert & Raymann, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega suhna.

Blago solidno! Cene zmerne!

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke v Gorici

Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon številka 50 Brzjavni naslov: Ljubljanska banka

Delniška glavnic **Centrala LJUBLJANA** Rezerve
Din. 50.000.000 Din. 10.000.000

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metkovič
Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst. — Agencije: Logatec.

Vloge na knjižice po 4 %
Vloge v tekočem računu lir ali dinarjev, (najugodnejše obrestne mere).

Nakup valut, čekov, deviz in obligacij vojne odškodnine (bonov) po najugodnejših cenah.

Nakazila v tu- in inozemstvo.
Borzni in ostali bančni posli.